

Michael Parenti

Michael Parenti 1933- er en amerikansk politolog, akademisk historiker og kulturkritiker, som skriver om videnskabelige og populære emner. Han har været universitetsprofessor og har stillet op som politiker. Han har en BA fra City College of New York, en MA fra Brown University og en PhD i politologi/politisk videnskab [political science] fra Yale Universitet – Wikipedia.

Against Empire/Mod Imperium

En strålende afsløring af den brutale virkelighed der er USA's globale dominans.

Skrevet i 1995, uofficiel oversættelse

Kapitel 1 - Imperialisme 101

Imperialisme har været den stærkeste kraft i verdenshistorien over de sidste fire til fem århundreder, som har opdelt hele kontinenter, undertrykt indfødte befolkninger og udslettet hele civilisationer. Dog, imperium som det eksisterer den dag idag, er sjældent tildelt nogen som helst form for opmærksomhed af akademikere, medie-kommentatorer og politiske ledere. Stadig ikke ligefrem ignoreret, er emnet om imperialisme blevet renset [sanitized], så imperier bliver kaldt "rigsfælleskaber" ["commonwealths"] og kolonier, bliver til "territorier" eller "herredømmer" ["dominions"]. Imperialistisk militær indgriben bliver til spørgsmål om "nationalt forsvar", "nationalsikkerhed" og opretholdelsen af "orden" [maintaining "stability"] i en eller anden region. I denne bog vil jeg kigge på imperialisme, for hvad det i virkeligheden er.

Omkring hele verden

Med "imperialisme" mener jeg processen, hvorpå den dominerende politiske-økonomiske interesse af et land, eksproprierer, for deres egen rigdom, land, arbejde, råvarer og markeder fra en anden befolkning.

De tidligste ofre for den vesteuropæiske imperialisme var andre europæere. For omkring otte hundrede år siden blev Irland den første koloni i det, der senere blev kendt som det britiske imperium. I dag er en del af Irland stadig under britisk besættelse. Andre tidlige kaukasiske [caucasian, 'hvide' mennesker] ofre omfattede østeuropæerne. De mennesker, Charlemagne [Romersk kejser] arbejdede ihjel i sine miner i den tidlige del af det niende århundrede, var slaver. Så hyppigt og langvarigt var slaveriet af østeuropæere, at "slavisk" blev synonymt med trældom. "Slaven", der stammer fra Østeuropa, en tidlig kilde til kapitalakkumulation, efter at være blevet helt overtaget af vestlige kapitalister i det syttende århundrede.

Et særligt destruktivt eksempel på intra-europæisk imperialisme var den nazistiske aggression under Anden Verdenskrig, der gav de tyske karteller [business cartels] og den nazistiske stat en mulighed, for at plyndre ressourcerne og ydnytte arbejdskraften af det besatte Europa, herunder slavearbejdet i koncentrationslejrerne.

De europæiske, nordamerikanske og japanske imperiale magters fremherskende fremstød har været rettet mod Afrika, Asien og Latinamerika. I det nittende århundrede så de den tredje verden, ikke kun som en kilde til råmaterialer og slaver, men som et marked for fremstillede varer. I det tyvende århundrede eksporterede de industrialiserede lande ikke kun varer, men kapital i form af maskiner, teknologi, investeringer og lån. De, at vi er gået ind i et stadie med kapitaleksport og investeringer, betyder ikke, at plyndringen af ressourcer er ophørt. Hvis der er sket noget, er ydnyttelsen [despoliation] accelereret.

Af de forskellige forestillinger om imperialisme, der cirkulerer i dag i USA [og Europa], er den mest udbredte, at det ikke længere eksisterer. Imperialisme anerkendes ikke som et legitimt begreb, bestemt ikke i forhold til USA [og Europa]. Man kan tale om "sovjetisk imperialisme" eller "19-hundredetallets britiske imperialisme", men ikke om amerikansk [eller Europæisk] imperialisme. Universitetsstuderende i statskundskab [political science] ved de fleste universiteter i landet får ikke mulighed, for at forske i amerikansk imperialisme, med den begrundelse, at sådan et projekt ikke ville være videnskabeligt. [Kapitel 10 omhandler mere detaljeret forholdet mellem imperialisme og den akademiske verden.] Mens mange mennesker over hele verden anklager USA, for

at være en imperialistisk magt, bliver folk, der taler om amerikansk imperialism, sædvanligvis betragtet, som talende om ideologisk pladder.

Dynamikken af kapitalistisk udvidelse

Imperialismen er ældre end kapitalismen. De persiske, makedonske, romerske og mongolske imperier eksisterede alle århundreder før Rothschilds og Rockefellers. Kejsere og conquistadorer var mest interesserede i plyndring og hyldest, guld og ære. Den kapitalistiske imperialism adskiller sig fra disse tidligere former ved den måde, den systematisk akkumulerer kapital gennem den organiserede udbytning af arbejdskraft og indtrængen af markeder fra vestlige lande. Kapitalistisk imperialism investerer i andre lande, dominerer deres økonomier, kulturer og politiske liv og integrerer deres produktive strukturer i et internationalt system af kapitalakkumulation.

Et centralt krav for kapitalismen er ekspansion. Investorer vil ikke sætte deres penge ind i forretningsforetagender, medmindre de kan udvinde mere, end de investerer. Øget indtjening kommer kun med vækst i virksomheden. Kapitalisten søger uophørligt efter måder at tjene flere penge på for at tjene endnu flere penge. Man skal altid investere for at realisere overskud, samle så meget styrke som muligt over for konkurrerende kræfter og uforudsigelige markeder.

På grund af dens udvidende [expansionist] karakter har kapitalismen kun ringe tilbøjelighed til at blive hjemme. For næsten 150 år siden beskrev Marx og Engels en overklasse [bourgeoisie], der "jager over hele klodens overflade. Den skal putte sig overalt, slå sig ned overalt, etablere forbindelser overalt... Den skaber en verden efter sit eget billede." Ekspansionisterne ødelægger hele samfund. Selvforsørgende folk får frataget deres rettigheder og bliver tvangsforvandlet til lønarbejdere. Indfødte samfund og folkekulturer erstattes af massemarkeds-, massemedie-, forbrugersamfund. Kooperativ landbrug er fortrængt af landbrugsvirksomheders fabriksgårde, landsbyer af øde slørbyer, autonome regioner af centraliserede autokratier.

Overvej et af tusinde sådanne tilfælde. For et par år siden bragte Los Angeles Times en særlig rapport om regnskoven på Borneo i det sydlige Stillehav. Ved deres eget vidnesbyrd levede folk tilfredsstillende liv. De jagede, fiskede og dyrkede mad i deres jungleplantager og lunde. Men hele deres levevis blev skånselsløst udsløttet af et par gigantiske virksomheder, der ødelagde regnskoven for at høste løvtræet til hurtig fortjeneste. Deres land blev forvandlet til økologiske katastrofeområder [ecological disasters], og de blev selv forvandlet til fritstillede shantytown-beboere, tvunget til at arbejde for subsistensløn [subsistence wages] - når de var så heldige at finde beskæftigelse.

Nordamerikanske og europæiske virksomheder har erhvervet kontrol over mere end tre fjerdedele af de kendte mineralressourcer i Asien, Afrika og Latinamerika. Men jagten på naturlige ressourcer er ikke den eneste grund til kapitalistisk oversøisk ekspansion. Der er et yderligere behov for at reducere produktionsomkostningerne og maksimere profitten ved at investere i lande med rigeligt udbud af billig arbejdskraft. Amerikanske virksomheders udenlandske investeringer voksede 84 procent fra 1985 til 1990, med den mest dramatiske stigning i lande med billig arbejdskraft som Sydkorea, Taiwan, Spanien og Singapore.

På grund af lave lønninger, lave skatter, ikke-eksisterende benifits, svage fagforeninger og ikke-eksisterende erhvervs- og miljøbeskyttelse, er amerikanske virksomheders profitrater i den tredje verden 50 procent større end i udviklede lande. Citibank, et af de største amerikanske firmaer, tjener omkring 75 procent af sit overskud fra oversøiske operationer. Mens fortjenstmargener herhjemme nogle gange har haft en langsom vækst, er indtjeningen i udlandet fortsat med at stige dramatisk, hvilket har fremmet udviklingen af det, der er blevet kendt som det multinationale eller transnationale selskab. I dag kontrollerer omkring fire hundrede transnationale virksomheder omkring 80 procent af kapitalaktiverne på det globale frie marked og udvider deres greb ind i de ekskommunistiske lande i Østeuropa [skrevet i 1995].

Transnationale virksomheder har udviklet en global produktionslinje. General Motors har fabrikker, der producerer biler, lastbiler og en bred vifte af autokomponenter i Canada, Brasilien, Venezuela, Spanien,

Belgien, Jugoslavien, Nigeria, Singapore, Filippinerne, Sydafrika, Sydkorea og et dusin andre lande. Sådanne "multiple sourcing" gør det muligt for GM, at undgå strejker i ét land, ved at øge produktionen i et andet, spiller arbejdere fra forskellige nationer mod hinanden for at modvirke løn- og ydelseskrav og underminere fagforeningsstrategier.

Ikke nødvendigt, bare overbevisende

Nogle forfattere stiller spørgsmålstegn ved, om imperialismen er en nødvendig betingelse for kapitalisme, og påpeger, at det meste af vestlig kapital er investeret i vestlige nationer, ikke i den tredje verden. Hvis virksomheder mistede alle deres investeringer i den tredje verden, hævder de, kunne mange af dem stadig overleve på deres europæiske og nordamerikanske markeder. Som svar bør man bemærke, at kapitalismen måske kunne overleve uden imperialismen - men den viser ingen tilbøjelighed til at gøre det. Det viser intet ønske om at kassere sine enormt profitable virksomheder i den tredje verden. Imperialisme er måske ikke en nødvendig betingelse for investorernes overlevelse, men det ser ud til at være en iboende tendens og en naturlig udløber af avanceret kapitalisme. Imperialistiske forhold er måske ikke den eneste måde at forfølge profitter på, men de er den mest lukrative måde.

Om imperialismen er nødvendig for kapitalismen er virkelig ikke spørgsmålet. Mange ting, der ikke er absolut nødvendige, er stadig meget ønskværdige, derfor stærkt foretrukne og energisk forfulgt. Oversøiske investorer finder den tredje verdens billige arbejdskraft, vitale naturressourcer og forskellige andre meget rentable forhold overbevisende attraktive. Superprofitter er måske ikke nødvendige for kapitalismens overlevelse, men overlevelse er ikke alt, som kapitalister er interesserede i. Superprofitter foretrækkes stærkt frem for mere beskedne indtjening. At der måske ikke er nogen nødvendighed mellem kapitalisme og imperialismen betyder ikke, at der ikke er nogen tvingende forbindelse.

Det samme gælder andre sociale dynamikker. For eksempel behøver rigdom ikke nødvendigvis at føre til en luksuriøs livsstil. En større del af en ejerclasses rigdomme kunne bruges til investeringer frem for personligt forbrug. De meget velhavende kunne overleve på mere beskedne beløb, men det er ikke sådan, de fleste af dem foretrækker at leve. Gennem historien har velhavende klasser generelt vist en præference for at få det bedste ud af alt. Når alt kommer til alt, er hele formålet med at blive rig af andre menneskers arbejde at leve godt, undgå alle former for utaknemmeligt slid, nyde overlegenhed muligheder for overdådig livsstil, lægehjælp, uddannelse, rejser, rekreation, sikkerhed, fritid og muligheder for magt og prestige. Selvom ingen af disse ting virkelig er "nødvendige", er de brændende klamret til af dem, der besidder dem, som vidnet af de voldelige foranstaltninger, der støttes af overklassen, når de føler truslen om en udlignende eller udjævnende demokratisk kraft.

Myterne om underudvikling

De fattige lande i Asien, Afrika og Latinamerika er kendt for os som "den tredje verden", for at adskille dem fra den "første verden" i det industrialiserede Europa og Nordamerika og den nu stort set hedengangne "anden verden" af kommunistiske stater. Fattigdom i den tredje verden, kaldet "underudvikling", behandles af de fleste vestlige observatører som en original historisk tilstand. Vi bliver bedt om at tro, at det altid har eksisteret, at fattige lande er fattige, fordi deres lande altid har været infertile eller deres folk underproduktive.

Faktisk har landene i Asien, Afrika og Latinamerika længe produceret store skatte af fødevarer, mineraler og andre naturressourcer. Det er grunden til, at europæerne gik igennem så mange problemer med at stjæle og plyndre dem. Man går ikke til fattige steder for selvberigelse. Den tredje verden er rig. Kun dets folk er fattige - og det er på grund af den ydnyttelse, de har udstået.

Processen med at ekspropriere naturressourcerne i den tredje verden begyndte for århundreder siden og fortsætter den dag i dag. Først udvandede kolonisateurerne guld, sølv, pelse, silke og krydderier, derefter hør, hamp, tømmer, melasse, sukker, rom, gummi, tobak, calico, kakao, kaffe, bomuld, kobber, kul, palmeolie, tin, elfenben, ibenholt og senere olie, zink, mangan, kviksølv, platin, kobolt, bauxit, aluminium og uran. Ikke at overse er den mest helvedske af alle ekspropriationer: bortførelsen af millioner af mennesker til slavearbejde.

Gennem koloniseringens århundreder er mange selvtjenende imperialistiske teorier blevet spundet. Jeg blev lært i skolen, at folk i tropiske lande er doven og ikke arbejder så hårdt som vi beboere i den tempererede zone.

Faktisk har indbyggerne i varme klimaer udført bemærkelsesværdigt produktive bedrifter og bygget storslåede civilisationer længe før Europa dukkede op fra den mørke middelalder. Og i dag arbejder de ofte lange, hårde timer for sparsomme summer. Alligevel er den tidlige stereotype af den "dovne indfødte" stadig med os. I ethvert kapitalistisk samfund får de fattige, både indenlandske og udenlandske, regelmæssigt skylden for deres egen tilstand.

Vi hører, at den tredje verdens folk er kulturelt retarderede i deres holdninger, skikke og tekniske evner. Det er en bekvem forestilling, som omfavnes af dem, der ønsker at skildre vestlige investeringer som en redningsaktion designet til at hjælpe tilbagestående folk med at hjælpe sig selv. Denne myte om "kulturel tilbagestående" går tilbage til oldtiden, brugt af erobrere til at retfærdiggøre slaveri af oprindelige folk. Det blev brugt af europæiske kolonisatorer i de sidste fem århundreder til samme formål.

Hvilken kulturel overhøjhed kunne tidligere tiders europæere hævde? Fra det femtende til det nittende århundrede var Europa "forrest" med hensyn til sådanne ting som antallet af hængninger, mord og andre voldelige forbrydelser; tilfælde af kønssygdomme, kopper, tyfus, tuberkulose, plager og andre legemlige lidelser; social ulighed og fattigdom (både byer og landdistrikter); mishandling af kvinder og børn; og hyppigheden af hungersnød, slaveri, prostitution, pirateri, religiøs massakre og inkvisitionel tortur. De, der mener, at Vesten har været den mest avancerede civilisation, bør have sådanne "præstationer" i tankerne.

Mere seriøst kan vi bemærke, at Europa havde en sigende fordel inden for navigation og oprustning. Musketter og kanoner, Gatling-kanoner og kanonbåde og i dag missiler, helikoptere og jagerbombefly har været de afgørende faktorer, når vest møder øst og nord møder syd. Overlegen ildkraft, ikke overlegen kultur, har bragt europæerne og euro-nordamerikanerne til overherredømmepositioner, som i dag stadig opretholdes med magt, dog ikke med magt alene.

Det blev sagt, at koloniserede folk var biologisk tilbagestående og mindre udviklede end deres kolonisatorer. Deres "vildskab" og "lavere" niveau af kulturelle evolution var emblematiske for deres ringere genetiske evolution. Men var de kulturelt ringere? I mange dele af det, der nu betragtes som den tredje verden, udviklede folk imponerende færdigheder inden for arkitektur, havebrug, håndværk, jagt, fiskeri, jordemoder, medicin og andre sådanne ting. Deres sociale skikke var ofte langt mere elskværdige og humane og mindre autokratiske og undertrykkende end noget, der fandtes i Europa på den tid. Selvfølgelig må vi ikke romantisere disse oprindelige samfund, hvoraf nogle havde en række grusomme og usædvanlige praksisser. Men generelt nød deres befolkninger sundere, lykkeligere liv med mere fritid end de fleste af Europas indbyggere.

Andre teorier nyder stor popularitet. Vi hører, at fattigdom i den tredje verden skyldes overbefolkning, for mange mennesker, der har for mange børn at brødføde. Faktisk har mange tredjeverdenslande i løbet af de sidste århundreder været mindre tæt befolket end visse dele af Europa. Indien har færre mennesker pr. hektar – men mere fattigdom – end Holland, Wales, England, Japan, Italien og nogle få andre industrilande. Desuden er det de industrialiserede nationer i den første verden, ikke de fattige i den tredje, der fortærer omkring 80 procent af verdens ressourcer og udgør den største trussel mod planetens økologi.

Dette er ikke til at benægte, at overbefolkning er et reelt problem for planetens økosfære. At begrænse befolkningstilvæksten i alle nationer ville hjælpe det globale miljø, men det ville ikke løse de fattiges problemer – fordi overbefolkning i sig selv ikke er årsagen til fattigdom, men en af dens virkninger. De fattige har tendens til at have store familier, fordi børn er en kilde til familiens arbejdskraft og indkomst og en støtte i alderdommen.

Frances Moore Lappé og Rachel Schurman fandt ud af, at af halvfjerds tredjeverdenslande var der seks - Kina, Sri Lanka, Colombia, Chile, Burma og Cuba og staten Kerala i Indien - der havde formået at sænke deres fødselstal med en tredjedel. De nød hverken dramatisk industriel ekspansion eller høje indkomster pr. indbygger eller omfattende familieplanlægningsprogrammer. [Referencen til Kina er før moderniseringen og den hurtige vækst i 1979 og før et-barnsfamilieprogrammet: se Food First Development Report nr. 4, 1988.] De faktorer, de havde til fælles, var offentlig uddannelse og sundhedspleje, en reduktion af økonomisk ulighed, forbedringer af kvinders rettigheder, fødevaretilskud og i nogle tilfælde landboreformer [land reform]. Med andre ord blev

fertilitetsraterne ikke sænket af kapitalistiske investeringer og økonomisk vækst som sådan, men af socioøkonomiske forbedringer, selv i beskedent omfang, ledsaget af fremkomsten af kvinders rettigheder.

Konverteret til fattigdom på kunstig vis

Det, der kaldes "underudvikling", er et sæt sociale relationer, som er med magt, blevet påtvunget lande. Med fremkomsten af de vestlige kolonisatorer blev folkene i den tredje verden faktisk sat tilbage i deres udvikling, nogle gange i århundreder. Britisk imperialisme i Indien er et lærerigt eksempel. I 1810 eksporterede Indien flere tekstiler til England, end England eksporterede til Indien. I 1830 var handelsstrømmen vendt. Briterne havde opstillet uoverkommelige toldbarrierer for at lukke indiske færdigvarer ude og dumpede deres varer i Indien, en praksis støttet af britiske kanonbåde og militærstyrke. Inden for få år blev de store tekstilcentre i Dacca og Madras forvandlet til spøgelsesbyer. Inderne blev sendt tilbage til landet for at hæve den bomuld, der blev brugt i britiske tekstilfabrikker. Faktisk blev Indien reduceret til at være en ko malket af britiske finansmænd.

I 1850 var Indiens gæld vokset til 53 millioner pund. Fra 1850 til 1900 faldt dens per capita-indkomst med næsten to tredjedele. Værdien af de råvarer og varer, som indianerne var forpligtet til at sende til Storbritannien i det meste af det nittende århundrede, beløb sig årligt til mere end den samlede indkomst for de tres millioner indiske landbrugs- og industriarbejdere. Den massive fattigdom, vi forbinder med Indien, var ikke landets oprindelige historiske tilstand. Den britiske imperialisme gjorde to ting: For det første afsluttede den Indiens udvikling, derefter underudviklede den landet med magt.

Lignende blødningsprocesser fandt sted i hele den tredje verden. Den enorme rigdom, der blev udvundet, skulle minde os om, at der oprindeligt var få virkelig fattige nationer. Lande som Brasilien, Indonesien, Chile, Bolivia, Zaire, Mexico, Malaysia og Filippinerne var og er i nogle tilfælde stadig rige på ressourcer. Nogle lande er blevet så grundigt plyndrede, at de er øde i alle henseender. Det meste af den tredje verden er dog ikke "underudviklet", men overudnyttet. Vestlig kolonisering og investeringer har skabt en lavere snarere end en højere levestandard.

Med henvisning til, hvad de engelske kolonisatorer gjorde mod irerne, skrev Frederick Engels i 1856: "Hvor ofte er irerne begyndt at opnå noget, og hver gang er de blevet knust politisk og industrielt. Ved konsekvent undertrykkelse er de kunstigt blevet omdannet til en fuldstændig fattig nation." Ligeledes med det meste af den tredje verden. Mayaindianerne i Guatemala havde en mere nærende og varieret kost og bedre sundhedsforhold i begyndelsen af det sekstende århundrede før europæerne ankom, end de har i dag. De havde flere håndværkere, arkitekter, håndværkere og gartnere end i dag. Det, der kaldes underudvikling, er et produkt af imperialismens superudnyttelse. Underudvikling er i sig selv en udvikling.

Imperialismen har skabt, hvad jeg har kaldt "fejludvikling" ["maldeveloped"]: moderne kontorbygninger og luksushoteller i hovedstaden i stedet for boliger til de fattige, kosmetiske kirurgiske klinikker for de velhavende i stedet for hospitaler for arbejdere, kontanteksportafgrøder [cash export crops] til landbruget i stedet for mad til lokale markeder, motorveje, der går fra minerne og landbrug [latifundios] til raffinaderierne og havnene i stedet for veje i baglandet for dem, der måske håber at se en læge eller en lærer.

Rigdom overføres fra den tredje verdens folk til de økonomiske eliter i Europa og Nordamerika (og for nylig Japan) ved direkte plyndring, ved ekspropriering af naturressourcer, pålæggelse af ruinerende skatter og jordrenter, betaling af fattigdomsløn og tvungen import af færdigvarer til stærkt oppustede priser. Det koloniserede land nægtes handelsfriheden og muligheden for at udvikle sine egne naturressourcer, markeder og industrielle kapacitet. Selvforsørgelse og selvstændig virksomhed viger for lønarbejde. Fra 1970 til 1980 voksede antallet af lønarbejdere i den tredje verden fra 72 millioner til 120 millioner, og hastigheden accelererer.

Hundredvis af millioner af tredjeverdensfolk lever nu i nød i afsidesliggende landsbyer og overbelastede slumkvarterer, lider sult, sygdom og analfabetisme, ofte fordi den jord, de engang dyrkede, nu kontrolleres af landbrugsvirksomheder, der bruger den til minedrift eller til kommercielle eksportafgrøder. såsom kaffe, sukker og oksekød i stedet for bønner, ris og majs til hjemmebrug. En undersøgelse af tyve af de fattigste lande, udarbejdet ud fra officielle statistikker, viste, at antallet af mennesker, der lever i det, der kaldes "absolut

fattigdom" eller nødlidende, de fattigste af de fattige, stiger med 70.000 om dagen og bør nå 1,5 milliarder inden år 2000 (San Francisco Examiner, 8. juni 1994).

Imperialismen tvinger millioner af børn rundt om i verden til at leve et mareridtsagtigt liv, hvor deres mentale og fysiske helbred er alvorligt skadet af endeløs udnyttelse. En dokumentarfilm på Discovery Channel (24. april 1994) rapporterede, at i lande som Rusland, Thailand og Filippinerne sælges et stort antal mindreårige til prostitution for at hjælpe deres desperate familier med at overleve. I lande som Mexico, Indien, Colombia og Egypten bliver børn slæbt ind i helbredsskadeende arbejde fra dagry til skumring på gårde og i fabrikker og miner for øre i timen, uden mulighed for leg, skolegang eller lægehjælp.

I Indien presses 55 millioner børn ind i arbejdsmarkedet. Titusinder arbejder i glasfabrikker i temperaturer helt op til 100 grader. I en fabrik slider fireårige fra klokken fem om morgenen til nattens mulm og mørke, indånder dampe og pådrager sig emfysem, tuberkulose og andre luftvejssygdomme. I Filippinerne og Malaysia har virksomheder lobbyet for at droppe aldersrestriktioner for rekruttering af arbejdskraft. Jagten på profit bliver en jagt på det onde.

Udviklingsteorien

Når vi siger, at et land er "underudviklet", antyder vi, at det er tilbagestående og retarderet på en eller anden måde, at dets befolkning har vist ringe kapacitet til at opnå og udvikle sig. De negative konnotationer af "underudvikling" har fået FN, Wall Street Journal og partier af forskellige politiske overbevisninger til at omtale tredje verdens lande som "udviklende" nationer, et udtryk, der er noget mindre fornærmende end "underudviklede", men lige så vildledende. Jeg foretrækker at bruge "tredje verden", fordi "udvikle" synes at være en eufemistisk måde at sige "underudviklet, men for sent begyndt at gøre noget ved det." Det antyder stadig, at fattigdom var en original historisk tilstand og ikke noget, der var påtvunget af imperialister. Det antyder også fejlagtigt, at disse lande udvikler sig, mens deres økonomiske forhold faktisk normalt forværres.

Den dominerende teori fra det sidste halve århundrede, fremsat gentagne gange af forfattere som Barbara Ward og W. W. Rostow og tilført stor popularitet, fastholder, at det er op til de rige nationer i Norden at hjælpe med at løfte de "tilbagestående" nationer i Syden og bringe dem teknologi og ordentlige arbejdsvaner. Dette er en opdateret version af "den hvide mands byrde", en yndet imperialistisk fantasi. Ifølge udviklingsscenariet vil arbejdere i de fattige lande med indførelsen af vestlige investeringer finde mere produktiv beskæftigelse i den moderne sektor til højere lønninger. Efterhånden som kapitalen akkumuleres, vil virksomheden geninvestere sine overskud og dermed skabe stadig flere produkter, job, købekraft og markeder. Til sidst udvikler en mere velstående økonomi sig.

Denne "udviklingsteori" eller "moderniseringsteori", som den nogle gange kaldes, har kun ringe relation til virkeligheden. Det, der er opstået i den tredje verden, er en intenst udnyttende form for afhængig kapitalisme. De økonomiske forhold er blevet drastisk forværret med væksten i tværnationale virksomheders investeringer. Problemet er ikke fattige lande eller uproduktive befolkninger, men udenlandsk udnyttelse og klasseulighed. Investorer går ind i et land ikke for at løfte det, men for at berige sig selv. Folk i disse lande behøver ikke at blive undervist i at drive landbrug. De har brug for jorden og redskaberne til at drive landbrug. De behøver ikke at blive undervist i at fiske. De har brug for bådene og nettene og adgang til kystfronter, bugter og oceaner. De har brug for, at industrianlæg holder op med at dumpe giftige udledninger i vandet. De behøver ikke at blive overbevist om, at de skal bruge hygiejniske standarder. De har ikke brug for en frivillig fra Peace Corps til at fortælle dem at de skal koge deres vand, især når de ikke har råd til brændstof eller ikke har adgang til brænde. De har brug for de forhold, der gør det muligt for dem at have rent drikkevand og rent tøj og hjem. De behøver ikke råd om afbalanceret kost fra nordamerikanere. De ved normalt, hvilke fødevarer der bedst opfylder deres ernæringsmæssige behov. De skal have deres jord og arbejdskraft tilbage, så de kan arbejde for sig selv og dyrke mad til deres eget forbrug.

Arven fra imperialistisk dominans er ikke kun elendighed og stridigheder, men en økonomisk struktur domineret af et netværk af internationale selskaber, som selv er afhængige af moderselskaber baseret i Nordamerika, Europa og Japan. Hvis der er nogen harmonisering eller integration, sker det blandt de globale investorklasser, ikke blandt de oprindelige økonomier i disse lande. Tredje verdens økonomier forbliver fragmenterede og uintegrerede i sig selv og indbyrdes, både i strømmen af kapital og varer og i teknologi og

organisation. Kort sagt, det, vi har, er en verdensøkonomi, der ikke har meget at gøre med verdens befolknings økonomiske behov.

Neo-imperialisme

Nogle gange forklares imperialistisk dominans som udspringende af et medfødt ønske om dominans og ekspansion, et "territoriant imperativ." Faktisk er territorial imperialisme ikke længere den fremherskende tilstand. Sammenlignet med det nittende og begyndelsen af det tyvende århundrede, hvor de europæiske magter udkårede verden indbyrdes, er der i dag næsten intet kolonihæredømme tilbage. Oberst Blimp er død og begravet, erstattet af mænd i jakkesæt. I stedet for at blive direkte koloniseret af kejsermagten, har de svagere lande fået tildelt suverænitet, mens vestlig finanskapital bevarer kontrollen over brotparten af deres profitable ressourcer. Dette forhold er gået under forskellige navne: "uformelt imperium", "kolonialisme uden kolonier", "neokolonialisme" og "neoimperialisme."

Amerikanske politiske ledere og erhvervsledere var blandt de tidligste udøvere af denne nye form for imperium, især i Cuba i begyndelsen af det tyvende århundrede. Efter at have vristet øen fra Spanien i krigen i 1898, gav de til sidst Cuba sin formelle uafhængighed. Cubanerne havde nu deres egen regering, forfatning, flag, valuta og sikkerhedsstyrke. Men store udenrigspolitiske beslutninger forblev i amerikanske hænder, ligesom øens rigdom, herunder dens sukker-, tobaks- og turistindustrier og større import og eksport.

Historisk set har amerikanske kapitalistiske interesser været mindre interesseret i at erhverve flere kolonier end i at erhverve mere rigdom, idet de foretrækker at klare sig med andre nationers skatte uden at bekymre sig om at eje og administrere nationerne selv. Under neoimperialismen bliver flaget hjemme, mens dollaren går overalt - ofte assisteret af sværdet.

Efter Anden Verdenskrig vedtog europæiske magter som Storbritannien og Frankrig en strategi for neoimperialisme. Finansielt udtømt af års krigsførelse og over for intensiveret folkelig modstand fra den tredje verden selv besluttede de modvilligt, at indirekte økonomisk hegemoni var mindre omkostningsfuldt og politisk mere hensigtsmæssigt end et direkte kolonistyre. De opdagede, at fjernelsen af et øjnefaldende påtrængende kolonistyre gjorde det sværere for nationalistiske elementer i de tidligere koloniserede lande at mobilisere antiimperialistiske følelser.

Selvom den nyetablerede regering måske langt fra var fuldstændig uafhængig, nød den normalt mere legitimitet i sin befolknings øjne end en koloniadministration kontrolleret af imperiet. Ydermere, under neoimperialismen påtager den indfødte regering omkostningerne ved at administrere landet, mens de imperialistiske interesser frit kan koncentrere sig om at akkumulere kapital, hvilket er alt, hvad de virkelig ønsker at gøre.

Efter flere års kolonialisme finder den tredje verdens land det ekstremt vanskeligt at komme ud af det ulige forhold til dets tidligere kolonisator og umuligt at forlade den globale kapitalistiske sfære. De lande, der forsøger, bliver udsat for straffende økonomisk og militær behandling af en eller anden stormagt, i dag normalt USA.

Lederne af de nye nationer kan give udtryk for revolutionære slogans, men alligevel befinder de sig låst i den globale kapitalistiske kredsløb, og samarbejder ihærdigt med de første verdensnationer om investeringer, handel og bistand. Så vi var vidne til det mærkelige fænomen med ledere af nyligt uafhængige tredje verdensnationer, der fordømte imperialismen som kilden til deres landes dårligdomme, mens dissidenter i disse lande fordømmer de samme ledere som imperialismens kollaboratører.

I mange tilfælde dukkede en comprador-klasse op eller blev installeret som en første betingelse for uafhængighed. En comprador-klasse er en, der samarbejder om at gøre sit eget land til en klientstat for udenlandske interesser. En kundestat er en stat, der er åben for investeringer på vilkår, der er afgjort favorable for de udenlandske investorer. I en kundestat nyder virksomhedsinvestorer direkte tilskud og jordtilskud [land grants], adgang til råmaterialer og billig arbejdskraft, lette eller ikke-eksisterende skatter, få fagforeninger, ingen mindsteløn eller love om børnearbejde eller arbejdssikkerhed og ingen forbruger- eller miljøbeskyttelse til tale om. De beskyttende love, der findes, bliver stort set ikke håndhævet.

I det hele taget er den tredje verden noget af et kapitalistisk paradis, der byder på livet, som det var i Europa og USA i det nittende århundrede, med en profitrate, der er meget højere end hvad man kunne tjene i dag i et land med stærke økonomiske reguleringer. Comprador-klassen bliver godt belønnet for sit samarbejde. Dens ledere nyder godt af mulighederne for at forsyne deres lommer med den udenlandske bistand sendt af den amerikanske regering. Stabilitet er sikret med etableringen af sikkerhedsstyrker, bevæbnet og trænet af USA i de nyeste teknologier inden for terror og undertrykkelse.

Alligevel indebærer neoimperialismen risici. Opnåelsen af *de jure* uafhængighed fremmer i sidste ende forventninger om de facto uafhængighed. Formerne for selvstyre ansporer et ønske om frugterne af selvstyre. Nogle gange dukker en national leder op, som er en patriot og reformator frem for en comprador-samarbejdspartner. Derfor er overgangen fra kolonialisme til neokolonialisme ikke uden problemer for imperialisterne og repræsenterer en nettogevinst for folkelige kræfter i verden.

Kapitel 2 - Imperialistisk herredømme updateret

I dette kapitel vil vi se på de vigtigste metoder og virkninger af nutidens imperialistiske dominans, herunder markeds- og finanskontrol, udenlandsk bistand, politisk undertrykkelse og militær vold – som alle efterlader en voksende arv af fattigdom og fejludvikling.

...

Bistand, som et Våben

Det meste af amerikansk bistand forpligter modtagarnationen til at købe amerikanske varer til amerikanske priser, der skal transporteres i amerikanske skibe. I overensstemmelse med sin forpligtelse til kapitalisme, yder den amerikanske regering ikke bistand til statsejede virksomheder i tredjeverdenslande, kun til den private sektor. Det meste udenlandsk bistand når aldrig de nødlidende dele af modtagarnationerne. Meget af det bruges til at subsidiere amerikanske virksomheders investeringer, og et betydeligt beløb finder vej til korrupte comprador-herskeres lommer. Noget af det subsidierer landbrugsindustriens kontantafgrødeeksport på bekostning af småbønder, der dyrker mad til lokale markeder.

Nettoresultatet af udenlandsk bistand, som med de fleste oversøiske investeringer, er en større koncentration af rigdom for de få og dybere fattigdom for de mange. En stor sum penge kan ikke sprøjtes ind i et classesamfund på en klasseneutral måde. Det går enten til de rige eller de fattige, i de fleste tilfælde de rige.

Bistand er også et stærkt middel til politisk kontrol. Det tilbageholdes, når fattigere nationer vover at gennemføre ægte reformer, der kan manipulere med fordelingen af rigdom og magt. Således i 1970, da den demokratisk valgte Allende-regering i Chile indledte reformer, der gavnede arbejderklassen og greb ind i velhavende investorers privilegier, blev al amerikansk bistand afskåret - undtagen bistand til det chilenske militær, som blev øget. I nogle tilfælde bruges bistand bevidst til at svække lokal produktion, som da Washington dumpede sorghum [en plante] og frosne kyllinger på det nicaraguanske marked for at underbyde andelsbedrifter og underminere jordreformen, eller når det sendte majs til Somalia for at underbyde lokal produktion og lamme uafhængige landsbyøkonomier. Det skal huskes, at disse virksomheders landbrugseksport i sig selv er stærkt subsidieret af den amerikanske regering.

Et nøgleinstrument for klasseorienteret bistand er Verdensbanken, et sammenlåst, internationalt konsortium af bankfolk og økonomer, der bruger milliarder af dollars – en stor del af det fra amerikanske skatteydere – til at finansiere projekter, der støtter undertrykkende højrefløjssystemer og subsidierer virksomhedsinvestorer. på bekostning af de fattige og miljøet. For eksempel byggede Verdensbanken i 1980'erne en motorvej ind i det nordvestlige Brasiliens regnskove, og jævnedes derefter millioner af hektar, så velhavende brasilianske ranchere kunne nyde billige græsningsarealer. Brasilien sendte også nogle af sine fattige i byerne ned ad den motorvej for at bosætte landet og udtømme det yderligere. Inden for ti år var regionen blottet og fyldt med sygdom og fattigdom. Som Jim Hightower udtrykte det: "Alle verdens bankrøvere tilsammen har ikke gjort en tiendedel af en procent af den skade, som Verdensbanken har på bare halvtreds år."

...